

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget ændrer betingelserne for valgbarhed ved og valgret til kommunale valg, idét valgbarhed og valgret for udlændinge, der ikke er statsborgere i et EU-land, Norge eller Island, ophæves.

Ved en lovændring i 1977 fik statsborgere fra de øvrige nordiske lande tillagt valgret og valgbarhed til de kommunale råd, jf. lov nr. 202 af 18. maj 1977 (se Folketingstidende 1976-77, forhandlingerne sp. 286, 1318, 3340, 3773, tillæg A sp. 671, tillæg B sp. 239 og tillæg C sp. 169), og ved en lovændring i 1981 har også andre personer, der ikke har dansk indfødsret, fået tillagt valgret og valgbarhed ved de kommunale valg, hvis de ud over at opfylde de almindelige betingelser for valgret til de kommunale råd har haft ophold i Danmark i de sidste 3 år forud for valget, jf. lov nr. 143 af 30. marts 1981 (se Folketingstidende 1980-81, forhandlingerne sp. 4040, 4941, 7489, 8423, tillæg A sp. 2501, tillæg B sp. 457, 515 og tillæg C sp. 417).

Ved en lovændring i foråret 1995 af den kommunale valglov gennemførtes Rådets direktiv nr. 94/80/EF (se EF-Tidende 1994 L 368, s. 38) om fastsættelse af de nærmere regler for valgret og valgbarhed ved kommunale valg for unionsborgere, der har bopæl i en medlemsstat, hvor de ikke er statsborgere. Lovændringen betød bl.a., at der ikke længere gælder nogen karenstid for EU-borgere og nordiske statsborgere for opnåelse af valgbarhed. For statsborgere fra andre lande blev 3-års-reglen som den almindelige tidsmæssige betingelse opretholdt, men således at det tidsmæssige krav kan reduceres i tilfælde af gensidighed, dvs. at statsborgere fra andre lande, hvor derboende danske statsborgere kan opnå valgret og valgbarhed fra et tidligere tidspunkt, kan opnå valgret og valgbarhed i Danmark fra det tilsvarende tidligere tidspunkt. Der henvises til lov nr. 208 af 29. marts 1995, jf. lovforslag nr. L 150 (se Folketingstidende 1994-95, forhandlingerne side 2278, 2509, 3851 og 4068, tillæg A side 1871, tillæg B side 284 og tillæg C side 276).

Forslagsstillerne finder, at et af værktøjerne til at sikre den danske befolknings selvbestemmelsesret er at afskaffe valgret og valgbarhed for udlændinge, der

ikke er statsborgere i et EU-land eller Norden. Forslagsstillerne har tidligere givet udtryk for ønsker om at ophæve reglerne om udlændinges valgret og valgbarhed. Med dette lovforslag banes vejen for, at danskerne kan genvinde noget af de senere års tabte suverænitet. Når EU-borgeres valgret og valgbarhed opretholdes, er det under hensyn til, at en ophævelse ville stride mod EU-retten. Og det er naturligt at opretholde samme regler for statsborgere fra Norge og Island som for statsborgere fra det øvrige Norden, der også er EU-borgere.

Der mangler i høj grad dokumentation og erfaring for, hvilke virkninger det kan have at overlade så vigtige politiske afgørelser, som udøvelse af valgret og valgbarhed er udtryk for, til andre end landets egne statsborgere.

I mange af landets kommuner hviler den politiske ledelse på et snævert politisk flertal. I disse kommuner er det realistisk at forvente, at grupper af udenlandske statsborgere, der ikke nødvendigvis har fælles målsætninger med deres danske bysbørn, kan organisere sig og opnå en uforholdsmæssig stor lokalpolitisk indflydelse og særlige fordele ved at virke som tungen på vægtskålen, når de politiske afgørelser skal træffes. I mange tilfælde er der endda tale om udenlandske vælgere, der har bevaret valgret og valgbarhed i deres eget land.

Herved vil det kunne forekomme, at et lille mindretal af ikkedanske statsborgere opnår uforholdsmæssig stor indflydelse ikke kun på valget af borgmester, ansættelse af kommunalt personale m.v., men generelt i alle kommunale anliggender. Dette kan vise sig at få betydning for det danske kommunale selvstyre. Det er bestemt ikke en ønskelig eller rimelig udvikling. Tværtimod, det er et farligt eksperiment med demokratiet.

Ved de kommunale valg den 16. november 1993 deltog et betydeligt antal udenlandske statsborgere for første gang i udpegningen af danske kommunalbestyrelser og amtsråd. I Københavns Kommune, i de øvrige storkøbenhavnske kommuner og andre steder i landet var koncentrationen af udlændinge så markant, at der var lavet særlige indvandrerlister med det erklærede formål at varetage udlændinge-